

«Справляння єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Приклади розрахунку податків із заробітної плати»

(тези заступника начальника управління – начальника відділу аналізу та прогнозування надходжень податків і зборів з фізичних осіб та єдиного внеску управління податків і зборів з фізичних осіб Головного управління ДФС у Черкаській області **Наталії Вікторівни Бойко**)

Доброго дня, шановні друзі!

Також вітаю вас з новорічними та різдвяними святами і бажаю успіхів у справах та усіляких гараздів.

Я розповім про податкові новації **в частині справляння податку на доходи фізичних осіб та єдиного внеску.**

Спочатку – **основні закони**, якими внесено зміни щодо справляння наведених податків і платежів.

Це (по хронології):

Закон України від 03.10.2017 №2148-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій» – **саме він вніс суттєві зміни щодо справляння ЄСВ з 1 січня 2018 року.**

Закон України від 07.12.2017 №2245-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2018 році»

Закон України від 07.12.2017 №2246-VIII «Про Державний бюджет України на 2018 рік»

Мінімальна зарплата та прожитковий мінімум у 2018 році

Законом України від 07.12.2017 №2246-VIII «Про Державний бюджет України на 2018 рік» встановлено на 2018 рік **мінімальну заробітну плату**: у місячному розмірі: з 1 січня - **3723 гривні**; у погодинному розмірі: з 1 січня - 22,41 гривні.

Прожитковий мінімум для працездатних осіб встановлений: з 1 січня **2018 року - 1762 гривні**, з 1 липня - **1841 гривня**, з 1 грудня - **1921 гривня**;

Від вказаних стандартів, прийнятих на 1 січня, залежить розмір ставок і пільг з податків. Відмічу, що окремі ставки прив'язані до прожиткового мінімуму, а окремі – до мінімальної заробітної плати.

Єдиний внесок

Почну з порядку **справляння єдиного внеску у 2018 році**. Зміни є, вони суттєві, хоча і не такі, як торік на 1 січня.

Порядок нарахування та сплати єдиного внеску у 2018 році визначається Законом України від 03.10.2017 №2148-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій. Він був надрукований в газеті «Голос України» 10 жовтня 2017 року №188 і окремі його положення набрали чинності з 1 січня 2018 року.

Перше і головне. Максимальна величина бази нарахування єдиного внеску становить з 1 січня 2018 року 15 розмірів мінімальної заробітної плати і дорівнює 55845 грн. (3723 X15).

Для порівняння: у 2017 році ця величина становила 25 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб та змінювалась протягом року: з 1 січня – 40000 грн.; з 1 травня - 42100 грн. та з 1 грудня 2017 року 44050 грн.

Максимальний розмір нарахованого єдиного внеску становить з 1 січня 2018 року – 12285,90 грн. (55845 X 22%).

У 2017 році становив відповідно: з 1 січня – 8800 грн.; з 1 травня– 9262 грн. та з 1 грудня – 9691 грн.

Розмір мінімального страхового внеску становить у 2018 році 819,06 грн. на місяць (3723 X 22%) – торік цей показник становив 704 грн.

На рівні мінімального страхового внеску мають сплачувати ЄСВ за себе фізособи-підприємці, самозайняті особи та (з 1 січня 2018 року) члени фермерського господарства в обов'язковому порядку, незалежно від діяльності, обраної системи та доходу.

У разі якщо ФОП і члени фермерського господарства - пенсіонери за віком або особи з інвалідністю та отримують пенсію або соціальну допомогу, вони звільняються від сплати ЄСВ за себе. Самозайнятих осіб, як і раніше, виключення не стосується.

Серед інших змін з ЄСВ – розширення кола платників внеску, зміна термінів сплати для підприємців та самозайнятих осіб, збільшення мінімального страхового внеску для деяких категорій платників (1 група платників єдиного податку).

Детальніше про це.

З 1 січня до кола платників включено членів фермерського господарства, за умови, що вони не належать до осіб, які підлягають страхуванню на інших підставах. До цього часу вони могли добровільно сплачувати внесок.

З 1 січня фізичні особи - підприємці віднесені до першої групи платників єдиного податку втратили перевагу із сплати єдиного внеску та **сплачують внесок на загальних підставах – не менше 819,06 грн. на місяць (у 2017 році вони могли сплачувати не менше **352 грн.**)**

Терміни сплати єдиного внеску фізичними особами – підприємцями та самозайнятими особами (а тепер і членами фермерського господарства) – **щокварталу по строку 19 числа місяця, що настає за звітним кварталом**. У 2017 році ФОП та самозайняті особи мали право сплачувати внесок раз на рік.

Прошу вказану категорію платників запам'ятати дати сплати внеску: за I квартал по строку 19 квітня 2018 року, за II квартал – по строку 19 липня 2018 року, за III квартал – по строку 19 жовтня 2018 року та за IV квартал – по строку 18 січня 2019 року.

Терміни звітності не змінилися.

Справляння ПДФО і військового збору

Основна ставка ПДФО не змінилась – 18%. Ставка військового збору залишилась 1,5%.

Зміни до порядку справляння ПДФО, внесені Законом №2245, незначні.

Головні новації:

1) звільнення з 1 січня 2018 року від оподаткування **вартості путівки на відпочинок, оздоровлення та лікування, у тому числі на реабілітацію інвалідів, на території України**, наданої раз на календарний рік працівнику та/або членам його сім'ї першого ступеня споріднення, **роботодавцем - платником податку на прибуток підприємств** безоплатно або із знижкою (у розмірі такої знижки), якщо така вартість (знижка) не перевищує 5 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня – **у 2018 році не більше 18 615 грн.**

2) дохід від продажу об'єкта нерухомості визначається виходячи з ціни, зазначеної в договорі купівлі – продажу, але не нижче оціночної вартості такого об'єкта, розрахованої відповідним органом **та зареєстрованої в єдиній базі даних звітів про оцінку** (зміни до пунктів 172.3 та 172.4 Податкового кодексу)

3) запроваджено **Єдину базу даних звітів про оцінку нерухомого майна** з метою запобігання заниження бази оподаткування (оціночної вартості) при продажу нерухомого майна. Порядок ведення єдиної бази даних звітів про оцінку затверджується Фондом державного майна України. Звіт про оцінку, не зареєстрований у єдиній базі даних звітів про оцінку, без присвоєного унікального номера відповідно до вимог цієї статті є **недійсним**. Під час посвідчення правочинів, для яких законодавством України передбачено отримання нотаріусом звіту про оцінку, **нотаріус перевіряє реєстрацію такого звіту в єдиній базі даних звітів про оцінку та наявність присвоєного йому унікального номера**

Багато змін щодо оподаткування заробітних плат та доходів відбулось із встановленням **мінімальної заробітної плати і прожиткового мінімуму**.

А саме:

Податкова соціальна пільга становить у 2018 році для будь-якого платника **881 грн.** (50% розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи у розрахунку на

місяць, встановленому законом на 1 січня звітного податкового року). У 2017 році – становила 800 грн.

Розмір підвищеної податкової соціальної пільги: 150% ПСП = **1321,50 грн**; 200% ПСП = **1762 грн.** (у 2017 році відповідно 150% ПСП = 1200 грн; 200% ПСП = 1600 грн.)

Граничний розмір зарплати, до якої застосовується податкова соціальна пільга, у 2018 році дорівнює 2470 грн. (розмір місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року, помножений на 1,4 та округлений до найближчих 10 гривень – пп. 169.4.1 Податкового кодексу України). У 2017 році – 2240 грн.

Добові з 1 січня по Україні 372,30 грн. (не більше 0,1 розміру мінімальної заробітної плати на 1 січня звітного року – у 2017 році були 320 грн.

Для відряджень за кордон не змінились – не більше 80 євро.

Незмінною залишились добові для державних службовців і працівників підприємств, установ, організацій, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів – в сумі 60 грн.

Починаючи з 1 січня 2018 року **не оподатковується:**

- **вартість подарунків** (а також призів переможцям та призерам спортивних змагань) не більша **930,75 грн. на місяць** (у 2017 році – 800 грн. на місяць);
- прощена (анульована) основна сума боргу (кредиту) не більша за **930,75 грн. на рік** (у 2017 році – 800 грн. на рік);
- сума заборгованості за укладеним **цивільно-правовим договором, за якою минув строк позовної давності** не більша за **881 грн.** (у 2017 році – 800 грн. на рік);
- внески роботодавців на недержавне пенсійне забезпечення за працівника **не більше 9307,5 грн. на місяць** (у 2017 році – не більше 8000 грн. на місяць);
- оплата **підготовки чи перепідготовки у вітчизняних вишах та професійно-навчальних закладах**, спрямована юридичними або фізичними особами на здобуття освіти не більша за **11169 грн.** за **кожний повний (не повний) місяць** навчання;
- **доходи від продажу власної продукції тваринництва** груп 1-5, 15, 16 та 41 УКТ ЗЕД, якщо їх сума сукупно за рік не перевищує **186150 грн.** (у 2017 році - 160000 грн.);
- кошти або вартість майна (послуг), що надаються роботодавцем за останнім місцем роботи як **допомога на поховання** платника податку, в сумі що **не перевищує 4940 грн.** (у 2017 році – 4480 грн.);

- **стипендії** (включаючи суму їх індексації, нараховану відповідно до закону) з бюджету учню, студенту, курсанту військових навчальних закладів, аспіранту або ад'юнкту не вища за **2470 грн.** (у 2017 році – 2240 грн.);
- суми **пенсій** (включаючи суму їх індексації, нараховану відповідно до закону) або щомісячного довічного грошового утримання, отримуваних платником податку з ПФУ чи бюджету згідно із законом, якщо їх розмір не перевищує **17620 грн. на місяць** (у 2017 році – 16000 грн.);
- виплати (крім заробітної плати) **членам профспілки** не оподатковуються в сумі **2470 грн. на рік**;
- неоподатковувана **нецільова благодійна допомога** (у тому числі матеріальна) **2470 грн. на рік.**

Наведу декілька прикладів розрахунку податків із заробітної плати – більше ви зможете прочитати і опрацювати у матеріалах до семінару

Приклад 1. Працівникові нараховані за повний відпрацьований місяць 3723 грн. – мінімальну зарплату. Податкова соціальна пільга до такої заробітної плати не застосовується, оскільки вона більша за граничний розмір доходу, який дає право на податкову соціальну пільгу 2470 грн.).

1. Рахуємо **податок на доходи фізичних осіб:** $3723 \times 18\%$ (ставка податку на доходи фізичних осіб) = 670,14 грн.

2. Рахуємо **військовий збір:** $3723 \times 1,5\%$ (ставка військового збору) = 55,85 грн.

3. Рахуємо **єдиний внесок:** $3723 \times 22\%$ (ставка ЄСВ) = 819,06 грн.

Утримання – 725,99 грн. (670,14 грн. + 55,85 грн.)

До виплати працівникові – 2997,01 грн. (3723 грн. – 670,14 грн. – 55,85 грн.)

Приклад 2. Працівникові (самотня мати, яка виховує двох неповнолітніх дітей) нараховані за повний відпрацьований місяць 3723 грн. Вона повідомила в заяві роботодавцю про те, що має право на підвищену 150%-ову податкову соціальну пільгу згідно пп. а) п.п. 169.1.3 п. 169.1 ст. 169 Податкового кодексу України), та додала відповідні документи. При визначенні граничного рівня доходу, який у даному випадку дає право на отримання податкової соціальної пільги слід керуватись абз.2 п.п. 169.4.1 п. 169.4 ст. 169 Кодексу, згідно якого граничний розмір доходу для самотньої матері, визначається як добуток суми у 2470 грн. та відповідної кількості дітей. Отже, для самотньої матері розрахункова межа для нарахування ПСП складатиме 4940 грн. (2470×2), а податкова соціальна пільга складатиме 2643 грн. ($1321,5 \times 2$).

1. Рахуємо **податок на доходи фізичних осіб:** $(3723 - 2643) \times 18\%$ (ставка податку на доходи фізичних осіб) = 194,40 грн.

2. Рахуємо **військовий збір:** $3723 \times 1,5\%$ (ставка військового збору) = 55,85 грн.

3. Рахуємо **єдиний внесок:** $3723 \times 22\%$ (ставка ЄСВ) = 819,06 грн.

Утримання – 250,25 грн. (194,40 грн. + 55,85 грн.)

До виплати працівникові – 3472,75 грн. (3723 грн. – 194,40 грн. – 55,85 грн.)

Приклад 3. Працівникові (мати, яка виховує двох неповнолітніх дітей, одна з яких є інвалідом) нараховані за повний відпрацьований місяць 3723 грн. Вона повідомила в заяві роботодавцю про право на 100%-ову податкову соціальну пільгу на одну дитину та на підвищену 150%-ову податкову соціальну пільгу на дитину-інваліда, згідно п.п. 169.1.2 та пп. б) п.п. 169.1.3 п. 169.1 ст. 169 Податкового кодексу України, та додала відповідні документи. При визначенні граничного рівня доходу, який у даному випадку дає право на отримання податкової соціальної пільги слід керуватись абз.2 п.п. 169.4.1 п. 169.4 ст. 169 Кодексу: граничний розмір доходу, який дає право на отримання податкової соціальної пільги для матері, яка виховує двох дітей, одна з яких є інвалідом, визначається як добуток суми в 2470 грн. та відповідної кількості дітей. Отже, для матері, яка має двох неповнолітніх дітей, одна з яких є інвалідом розрахункова межа для нарахування ПСП складатиме 4940 грн. (2470×2), а податкова соціальна пільга складатиме 2202,5 грн. (881 грн. + 1321,50 грн.), оскільки пп. 169.3.1 ст. 169 ПКУ передбачено застосування основної та підвищеної соціальної пільги одночасно.

1. Рахуємо **податок на доходи фізичних осіб**: $(3723 - (881 + 1321,5)) \times 18\%$ (ставка податку на доходи фізичних осіб) = 273,69 грн.

2. Рахуємо **військовий збір**: $3723 \times 1,5\%$ (ставка військового збору) = 55,85 грн.

3. Рахуємо **єдиний внесок**: $3723 \times 22\%$ (ставка ЄСВ) = 819,06 грн.

Утримання – 329,54 грн. (273,69 грн. + 55,85 грн.)

До виплати працівникові – 3393,46 грн. (3723 грн. – 273,69 грн. – 55,85 грн.)

Приклад 4. Працівникам – чоловіку і дружині, які працюють у одного роботодавця та виховують трьох дітей віком до 18 років нараховано за повний відпрацьований місяць 5900 грн. та 3723 грн. відповідно. Оскільки згідно із абз.2 п.п. 169.4.1 п. 169.4 ст. 169 Податкового кодексу України граничний розмір доходу, який дає право на отримання податкової соціальної пільги **збільшується до відповідної кількості дітей тільки одному з батьків**, подружжю потрібно визначитись, хто саме буде використовувати право на податкову соціальну пільгу і збільшену розрахункову межу доходу, про що зазначити в поданій роботодавцю заяві. Заяву та документи про право на пільгу вони подали і про право на збільшення розрахункової межі доходу заявив чоловік/батько, який отримує більшу зарплату.

Отже,

1. Рахуємо **податок на доходи фізичних осіб**: $(5900 - (881 \times 3 \text{ дітей})) \times 18\%$ (ставка податку на доходи фізичних осіб) = 586,26 грн.

2. Рахуємо **військовий збір**: $5900 \times 1,5\%$ (ставка військового збору) = 88,50 грн.

3. Рахуємо **єдиний внесок**: $5900 \times 22\%$ (ставка ЄСВ) = 1298 грн.

Утримання – 674,76 грн. (586,26 грн. + 88,50 грн.)

До виплати працівникові – 5225,24 грн. (5900 грн. – 586,26 грн. – 88,50 грн.)

Оскільки заробітна плата дружини/матері 3723 грн. – більша за 2470 грн., вона не має право на застосування ПСП. Утримання становлять 725,99 грн.; «на руки» – 2997,01 грн. (3723 грн. – 725,99 грн.)

Розглянемо альтернативу – в заяві про право на збільшення розрахункової межі доходу заявила дружина/мати, яка отримує зарплату у 3723 грн.

1. Рахуємо **податок на доходи фізичних осіб**: $(3723 - (881 \times 3 \text{ дітей})) \times 18\%$ (ставка податку на доходи фізичних осіб) = 194,40 грн.

2. Рахуємо **військовий збір**: $3723 \times 1,5\%$ (ставка військового збору) = 55,85 грн.

3. Рахуємо **єдиний внесок**: $3723 \times 22\%$ (ставка ЄСВ) = 819,06 грн.

Утримання – 250,25 грн. (194,40 грн. + 55,85 грн.)

До виплати працівникові – 3472,75 грн. (3723 грн. – 194,40 грн. – 55,85 грн.)

Оскільки заробітна плата чоловіка/батька 5900 грн. – більша за 2470 грн., він не має право на застосування ПСП. Утримання в такому разі становитимуть 1150,50 грн.; «на руки» – 4749,50 грн.

Приклад 5. Працівник працює на умовах **неповного робочого часу**. За відпрацьований час йому нараховано 2000 грн. заробітної плати. В даному випадку працівник має право на загальну податкову соціальну пільгу у 881 грн. (оскільки заробітна плата менша за граничний розмір доходу, який дає право на податкову соціальну пільгу), за умови подання відповідної заяви роботодавцю – п.п. 169.1.1 п. 169.1 ст. 169 Податкового кодексу України.

1. Рахуємо **податок на доходи фізичних осіб**: $(2000 - 881) \times 18\%$ (ставка податку на доходи фізичних осіб) = 201,42 грн.

2. Рахуємо **військовий збір**: $2000 \times 1,5\%$ (ставка військового збору) = 30 грн.

3. **Рахуємо єдиний внесок: $3723 \times 22\%$ (ставка ЄСВ) = 819,06 грн.** Відповідно до ч.5 ст.8 Закону України від 08.07.2010 № 2464–VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», якщо база нарахування єдиного внеску менше встановленого розміру мінімальної заробітної плати то єдиний внесок розраховується, як добуток розміру мінімальної заробітної плати, встановленого законом на цей місяць, та відповідної ставки.

Утримання – 231,42 грн. (201,42 грн. + 30,0 грн.)

До виплати працівникові – 1768,58 грн. (2000 грн. – 201,42 грн. – 30,0 грн.)

Приклад 6. Фізична особа надала у період з 3 по 30 січня 2018 року послуги/виконала роботу на умовах договору цивільно-правового характеру. Складений акт наданих послуг/виконаних робіт. Винагорода фізичній особі за договором цивільно-правового характеру склала 3000 грн.

1. Рахуємо **податок на доходи фізичних осіб**: $3000 \times 18\%$ (ставка податку на доходи фізичних осіб) = 540 грн.

2. Рахуємо **військовий збір**: $3000 \times 1,5\%$ (ставка військового збору) = 45 грн.

3. Рахуємо **єдиний внесок**: $3000 \times 22\%$ (ставка ЄСВ) = 660 грн. Єдиний внесок нараховується за ставкою 22 відс. на фактично нараховану винагороду за договором цивільно-правового характеру незалежно від її розміру, але з урахуванням максимальної величини бази нарахування.

Утримання – 585 грн. (540 грн. + 45 грн.)

До виплати фізичній особі – 2415 грн. (3000 грн. – 540 грн. – 45 грн.)

Приклад 7. Працівник звільнився за власним бажанням 20 січня 2018 року. За відпрацьований період йому нараховані 2200 грн. Заяву на отримання податкової соціальної пільги згідно пп.169.1.1. п.169.1. ст.169 Податкового кодексу України працівник подав роботодавцю завчасно. Податкова соціальна пільга надається з урахуванням останнього місяця, в якому платник був звільнений з роботи. Податкова соціальна пільга у даному випадку застосовується, оскільки дохід працівника менший за граничний розмір доходу, який дає право на податкову соціальну пільгу (2470 грн.).

1. Рахуємо **податок на доходи фізичних осіб**: $(2200 - 881) \times 18\%$ (ставка податку на доходи фізичних осіб) = 237,42 грн.
 2. Рахуємо **військовий збір**: $2200 \times 1,5\%$ (ставка військового збору) = 33 грн.
 3. Рахуємо єдиний внесок: $2200 \times 22\%$ (ставка ЄСВ) = 484 грн. При звільненні працівника єдиний внесок нараховується за ставкою 22 відс. на фактично нараховану заробітну плату незалежно від її розміру, але з урахуванням максимальної величини бази нарахування.
- Утримання – 270,42 грн. (237,42 грн. + 33 грн.)
До виплати працівникові – 1929,58 грн. (2200 грн. – 237,42 грн. – 33 грн.)

Дякую за увагу.

Це був короткий огляд новацій.

Найближчим часом спеціально для підприємців ми готуємо **ролики «Як заповнити податкову звітність»**.

Також рекомендую користуватись **табличками – 2018**, які ми підготували для вас і додали до матеріалів семінару.

До зустрічі)